

KEMENESALJA

Megjelenik minden vasárnap reggel.
Előfizetési ár: negyedévre 2 pengő, félfévre 4 pengő,
évesre 8 pengő.
Hirdetés díja előre fizetendő.

POLITIKAI LAP.
Felolós szerkesztő és kiadó:
DINKOREVE NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkoreve Nándor könyvnyomdája Ceclidőműikben
ide intézendők a szerkesztői részre küldött közlemények
hirdetéseik és mindenemű penzilletekek

Magyarország gazdasági helyzete.

A Magyar Gazdaságkutató Intézet most megjelent gazdasági helyzetjelentése szerint Magyarország gazdasági helyzete az őszi hónapokban nem súlyosbodott, hanem változatlanul a stagnáció jeleit tünteti fel.

Az ipari termelés nagyságát jelző index szám az év harmadik negyedében az előző év azonos időszakához képest 13.5 százalékkal csökkent ugyan, de ez a visszaesés jóval a második negyedév 22.2 százalékos visszaesése mögött maradt. A fogyasztási index csökkenése is ugyan ezt a viszonylagos javulást tünteti fel.

A munkapiac helyzete kedvezőlen képet mutat. A szakszervezetek szeptember végén 23126 munkanélkülit mutatnak ki, mely az előző év azonos hónapjával szemben 57.3 százalékos emelkedést jelent. Az év második negyedében nagy visszaesés volt tapasztalható a budapesti és környéki teglagyarak eladásainál, de erősen csökkentek a cement, mész és vasgerenda eladások is. Az őszi hónapokban ezen eladások csökkenési arányszáma viszonylagos javulást mutat, melyben része van annak, hogy az állam és a törvényhatóságok által kiadott közmunkák értéke az őszi hónapokban nagyobb volt, mint az előző év azonos hónapjában. Remélhető, hogy a hitelviselő országoknak nyújtott hiteli hitel a jövő évi építési tevékenységre élenként fog hatni.

A gazdasági depresszió nagyobb mértékben érinti a termelési eszközök gyártó iparágak helyzetét. A vas és fémipar helyzete rosszabbodott, a gépipar helyzete sem javult. A textilipar helyzete ellenben javult és a foglalkoztatott munkások száma is emelkedett. A folyó év harmadik negyedében a textilipar 50 százalékkal több gépet importált, mint az előző negyedben.

A gyapju termelés az év második negyedével szemben 18 százalékkal emelkedett és csak 9 százalékkal maradt el az előző év hónapjai mögött. A pamut-termelés 4 százalékos emelkedést mutat, míg a pamutárfogyasztás emelkedése 2.5 százalékos. A hazai textilfogyasztás növekvő hányadát hazai termékkel elégítik ki.

A mezőgazdaság válságos helyzete súlyosan nehezíti a gazdasági élet fejlődésére. Különösen súlyosan érintette a mezőgazdaság helyzetét a gabonáérek további esése, mely ugyan a mesterséges beavatkozás folytán a tengerentúli áresések mögött maradt. Ez a körülmény viszont kedvezőtlenül befolyásolja gabonaeportunk lehetőségét, amihez még hozzájárul az ideit rosszabb minőségű termékünk is.

Exportpiacaink gabonaimportjába való részesedésünk Olaszország kivételével mindenhol visszaesést tüntet fel. A gabonatermelés és értékesítés sötét kilátásait némileg enyhíti a sertés és különösen a szarvasmarha hizlalás kedvező konjunktúrája és rendtábilítása, mely már eddig is nagy mértékben növelte állateportunkat. Fejlődés mutatkozik a baromfi, tojás, főzélék, gyümölcs és iparínóvények exportja terén.

Mind ezek ellenére a mezőgazdasági vásárló erő a gabonajegyrendszer következtében beállott átmeneti emelkedés után októberben ismét esett és 69.7 megközelíti a júniusi mélypontot.

Az egyes iparágak világszerte áresése tovább folytatódott és nálunk is érezteti hatását, sőt a kiskereskedelmi árszínvonal is megingott, mely utóbbi körülmény a gazdasági élet regenerálódása szempontjából kedvezőnek tekinthető. A pénzpiac a csekély hiteligények ellenére kamattétel emelkedését hozta. A november 20-án lekötött 3.5 főt névértékű előlegkölcsön a pénzpiaci-helyzet megjavulásának lehetőségét mutat.

Nagy református szervezkedés szociális munkára.

Az Országos Református Lelkézetgyesület az általános nyomor aktuálisaitól indítva, elhatározta, hogy a szűkebb körben működő Kálvineumok működését szabványos alapokra a református egyház összes támogatására szorított tagjaira kiterjeszti. E célból kimondotta az Országos Református Védőszervezet megalakítását, melynek működési köre a meglévő és csak vegetáló református intézmények megerősítése és a közszükséglet által igényelt új intézmények felállítása: az állami nyomorintézetekből kisorsolt vak székelyek, nyomorok gyermekek számára gyermekpedagógiai intézetek, zörlött fiataloknak, békult nők, székelyek, tehertelen agyoknak menhelyek, árvaházak, munkanélkülieknek vádormhely, munkások kolonák, melegedők, otthonok, öltözőkonyhák, betegeknek kórházak, furdóhelyeken folyóházak, diszpenziók, munkaközvetítők és jogvédő irodák. Tanácsotthon, tudóbeteg gondozók, anya és csecsemővédelem s általában a testi és lelki nyomor enyhítését célzó minden mozgalom támogatása; szociális s népjóléti munkások képzése s a külmisztio főként keleten. E nagy feladat megoldására a Szövetség tömöríteni kívánja az összes konfirmált református egyháztagokat, hogy nagy összefogással, mindeuk több-kevesebb hozzájárulásával küzdjön meg a fokozódó nyomorral s évek tervszerű munkájával létesítse azokat az intézményeket, melyek az egyház és társadalom szociális bajait segíteni alkalmasak. A Szervezet úgy van elgondolva, hogy mindenki könnyen résztvehessen a Szövetség munkájában. A rendes tagok évi 4, a pártoltagok 1 P-t, a segítő tagok bármilyen csekély, de rendszeres tagdíjat fizetnek. A nagy hivatású Szövetség szervezési munkái már megindultak s a lelkesítő minden gyűlekezetben megalkitják a Szövetség főkönyvét, így remélhető, hogy a Szövetség egy év alatt megkezdheti áldásos tevékenységét. A mozgalom élén dr. Kiss Ferenc debreceni egyetemi tanár, a Kálvineumok létesítője áll, akinek neve s

energiája biztosíték a kezdeményezés komoly-ságára és sikere felől.

Mea culpa.

— Atyám!
Rég nem jöttem gyónni.
Szenvedély hatalma
És az akaratom
Küzdök még bennem.
Nagyon fáj a lelkem...
— Mea culpa.

Látom a fenyőzönt
S mellette az árnyat.

JÓT TESZ!!!

onmagával és rádiójával, ha
VALÓJÁN csövet használ.
Kapható: Koczor Dániel
rádiószaküzletben

IREK.

A kormányzó névnapja. Tegnap volt Magyarország kormányzójának névnapja, mely alkalommal az apátsági templomban délelőtt 9 órakor, az ev. templomban 8 órakor tartottak istentiszteletet. A középületek fellobogóztak, az iskolákban pedig az előadás szünetelt.

Elhunyt fiatal leány. Pörkölab Sára, a helybeli közoktatásban hosszú szolgálat után szerdán este elhunyt. Pénteken délelőtt 10 órakor búcsuzótársa után Bobara szállították a holttestet, ahol a családi sírboltba helyezett örök nyugalomra.

Halálozás. Özv. Lengyel Istvánné szül. Mód Lidia tokorosi földművelősköztedden éjjel 70 éves korában elhunyt. Temetése szerdán délután ment egybe a falu és a környék lakosságának nagy részlete mellett. Az elhunytat kiterjedt rokonság gyászolja.

Eljegyzés. Meiszner Gyula és neje helybeli hentes és mészáros mester bájós és kedves Iluska leányát a múlt szombaton eljegyezte Kőnsey István helybeli hentes és mészáros-mester.

Elhunyt ügy. kir. bíró. Polgar József, a m. kir. Kuria ügy. bírája, aki ez év nyarán jött városunkba, szerdán hajnalban 80 éves korában elhunyt. Pénteken délután temették a temető kápolnájában.

Rádótt a fa. Hajmási Imre egerlajci leventeközlet több társával az erdőben farítókészlettel foglalkozott. Munkájuk közben egy kivágott fa egy szerencsétlenül dönt el, hogy Hajmási Imrénél a fejére esett és őt maga alá temette. A szerencsétlenül járt embert mentőfontan beszállították a helybeli kórházba, állapota súlyos, de nem életveszélyes.

Ésköv. Buza Gyula helybeli ács tegnap tartotta esküvőjét az evang. templomban Horváth Rozáliával.

Egyházi közgyűlés. A helybeli ev. egyházközség a mai napon d. u. 3 órakor közgyűlést tartott, amelynek tárgyai lesznek: a gondnok lemondása és új gondnok választása, továbbá a gondnok új számadás megvizsgálása és az egyházi adó kivétele iránti jelentkezés. Végre egy új tanítólakás megépítésének tárgyalása.

sőnek
...mirelőtt köny-
...tására utasítást
...mal
...könyvs. a
...A44
...Budapest, VIII
...szempontjából
...Könyvszak-
...védi.
...észt. vizitációját,
...társadalmi és
...oráknövelést,
...bet.
...vezetmény lett

LŐSÁGI!
...bórl
...író
...nagy
...Din
...ból

...lap
...Park Szálto-
...mellett
...adatok
...k.00

nkákat,
...kovácsolt
...ot, hármily
...új munkát
...ebb kivételben
...készít
...Magyar
...ajos
...5mőlőkön.
...Parik
...osan és gyor-
...VIII

ATÓ!
Lakó
...bajok
...lése.
...er Árpád
...Ara 240 P.
...k kiadó
...lakatos
...Vidéki m
...olákban
...ndó
...ve k
...szerek
...kaphatók
...ándor
...en.
...en a
...Kemeljában.

A közgyűlésre az egyháztagokat ezúton is meghívja az elnökség.

Az első hó. Penteksten délután sörrel pelyhenben szállingóztatni kezdett az első hó. Szép fehér lepellel fedte be a háztetőket és a fűzőket, de másnap reggelre már elolvadt és sárba változott. Szép kedve látvány, mikor minden a fehér hó fedébe, de most mégis csak azt kívánjuk, hogy ez minél később következék be és ne soká tartson.

Celldömölki munkanélküliek és keresetnélküliek létszáma. A község előjárósága összeállította a celldömölki munkanélküliek és keresetkeptelenek létszámát. Ebből az összeírási előfolytatás sajnos azt látjuk, hogy Celldömök 5000 lakosa közül 67 egyen a munka és keresetkeptelen, 95 család 249 családtaggal munka és keresetnélküli van. Sajnos, ez olyan eszmorito jelenség, amely mellett nem lehet észrevétlenül elsláskani.

Az év. templomban múlt vasárnap megtartott vallásos est a híveket tömegesen vonzotta. Közének után Csab József segédlelkész imádkozott, mely után az ifjúsági egyesület férfikara énekeit Szabó Jenő karuagy vezetésével. Az énekek nagy hatással voltak a hallgatókra, hogy nagy szeretettel és odaadással fogadják az éneklés terén. Vajda Gizus Szabolcsnak Adventi versét, a női hang mégis odaadással szavalta. Vintze Jozsefné áhítatot keltő szülő éneke melegséget vitt a hívők lelkébe. A vallásos est középnapján Kovács Sándor theol. egyetemi tanár előadása állt »Énekek-könyvünk adása« címmel, aki végig vezette a híveket az egyházi esztendő minden évének szakán. Kiemelte az egyházi énekek értékét azoknak a jó es balsorsban felemelő hatását. A lendületes költői stílus mutatja, hogy maga is énekesköltő. A végén kar egyházi éneket énekelt Szorády Dénes igazgató-karnagy vezetésével. Majd Kutyán János szavalta el Szabolcs remek költeményét: »Hogy hi bűzede és mely vaterésed.« A vallásos est a szociális képzés utján a szociális ének zárta be.

Iskolai ünnepély. A papai bencés realgimnázium ifjúsága az intézet Maria kongregációjának ünnepélyes tagfelvételére alkalmából december 8-án iskolai ünnepélyt tart. A kongregánista jelöltek felvételét dr. Rott Nándor vesprőnői megyéspüspök végzi. A felvétel napján s az azt megelőző napon a realgimnázium nagytermében délután 5 órakor ünnepi díszelőadás lesz, melyen színpadon kerül: »A renegát« történeti színmű a spanyol-árab háború idejéből, Granada visszafoglalásakor 1492-ben. 3 felv.

Tűz martalóka lett hat ház Kemenes-hőgyészen. Kemenes-hőgyész községben ismeretlen okból, kigyulladt Csoka József zsuppai fedett lakóháza. A tűz átterjedt Ives János, Pirka József, Szabó István, Kovács Sándor és Csillag Ferenc házára és melléképületeire és ezek is elégték. Az összes kár 8000 pengő. Fokozta a tűzvészdelemet az a lehetetlen állapot, hogy a mostanában vasárolt motorfecskendő nem működött, állítólag azért, mert a motorkezelést csupán egy ember érti Kemenes-hőgyészen és ez az ember véletlenül nem volt odahaza. Végre megérkeztek a szomszéd falu tűzoltói, akik hozzáálltak a tűz megaltatásához.

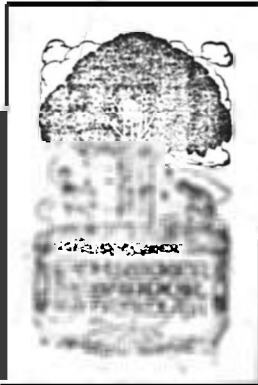
Kisfaludy ünnepély. A kemenesi zsidó ifjúsági egyesület november 30-án Kisfaludy Karoly halálának 100 éves évfordulóján emlékülünnepélyt tartott. A nagy költő emléket Szabó István lelkes méltatta. Szavaltak: Kiss Gyula, Piri Ferenc és Kiss Kálmán egyesületi tagok. Az énekkar szép énekek gazdagította a műsort Bertalan Sándor vezetésével.

Rövid lesz a farsang. A naptár-mutatók ugylátásik tekintettel voltak a nagy penztelen-ségre, mert meglehetősen kurtára, 42 napra szabta a jövő farsangot. Vízkereszttől február 17-ig, húshagyó keddig mindössze hat vasárnap és egy ünnepnap áll a balozók rendelkezésére.

SCHRIKKER SÁNDOR

FAISKOLÁJA

ALSÓTEKERES-PUSZTA. U. P. LEPSÉNY
INTERURBAN TELEFON: LEPSÉNY 10

**Gyümölcsfák,
rózsák,
díszcserjék,
örökzödek**

**GYÜMÖLCS ALAKFAK NEVELÉSÉRE
KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK**

KÉPES ÁRJEGYZÉKET DIJMENTESEN KÜLDÖK

Kitüntetett tűzoltók. A belügyminiszter a celldömölki önk. tűzoltótestület kötelekebbi tartozó id. Buzá János és Déri József szakaszparancsnokokat, Fehér István és Bukor József őrpáncsnokokat és végül Káldi Jánost a tűzoltás és mentés terén 25 év ut kitüntetett tevékenységéért a szociális díjzerméttel adományozta. Buzá János és Fehér István 40 év óta tűzoltók Celldömökön.

Az iskolán kívüli népművelési munkák mai műsora: 1. Oswald Sándor tanár előadása Kisfaludy Károlyról. 2. Alfay Pongrac tanár előadása a költőről. 3. Vintze József tanár előadása a szociális képzésről. Szavaltak: Csab József. Az előadás a szociális képzés teremtésén nyitott. Közvetlen után 4

lott állatok előfolyasztását nem lehet annak minősíteni. A cigányok nagymérvű elszaporodása okozza ezután azt is, hogy egymás föl elhalásznak a jobb fiatalok, kiutrik egymást a akasból, kevesebb terület jut egy egy fejre és ebből kifolyólag azután meg van köztük az allandó gyűlölködések, a veszekedések. Folyó hó 2-án este is egy ilyen este patét kezdtek a falu végén, ugyanarra, hogy végül előkerültek a kislejcszek, szekerítő-ök és a kések sem hiányoztak, melyeket olyan hozzáértéssel kezeltek, hogy valahányszor maradt a csatautól Kolompár György, kinek egyéb súlyos megbetegedése törtört a bakkarja, Kolompár Sándor, kinek a tejebeeresztéssel egy lejszik, Kolompár Károly, akit kessel figyelmeltetik oldalba néhányszor. Ezeket súlyosan megbetegítettek a köldözölygére. Közben kívül apró cseprő sebességűvel elfutottak a többiek, mert valogatós természetük nem tűri a csendőreg pártfogását és ha csak tehettek, ezt kikerültik.

Köpkiallítás. Kerekes József festőművész, a fiatal festőgárda egyik legtehetségesebb tagja jött városunkba, hogy bemutassa közönségünknek a magyar művészet kiváló alkotásait. A kiállítás ma délután 10 óratól szerda estig áll a közönség megtekintésére, a váro-háza tanács-termében. Az ő alkotásából egy képet az állam vásárolt meg tőle a Szépművészeti Múzeum számára. A tartali bemutatás felőle a művész tapaszeit, csendeleit, utca részleteit, amelyek bizonyára a műtől közönség tetszésével fognak találkozni. A képek készpénzárón megvásárolhatók, esetleg havi részlete is megkaphatók A kiállítás megtekintése díjtalan. A ritka szép-egő kiállítás megtekintését olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk.

Gyermek kezében vezélyes a gyufa. Folyó hó 1-én Vönöckön tüzeset történt azért, mert egy fejletlen gyermek előtt hagytak a gyufát. Gálos József 4 éves leánya meggyújtotta a saját apja szalmakazalját, de sikerült a tüzet gyorsan eloltani, így Vönöck megmenekült egy nagyobb tűzvészdelemtől.

Bányadt, lovert, dolgozni képtelen egyénoknél a természetes »Ferenc József« keserűvíz szabaddd teszi a vérkeringést és emeli a gondolkodó és munkaképességet. Bebató kórházi kísérletek folyamán bebizonyult, hogy a Ferenc József víz szellemi munkásoknál, neurastheniás embereknek és betegeskedő asszonyoknál rendkívül jólékony hatású gyomor és béltisztító szer. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben kapható.

Küldöttég járás. Múlt hó 30-án mintegy husz község képviselőiben küldöttég volt Budapesten a Mav. igazgatóságánál abból a célból, hogy január elsején beszűntetn szándékot Celldömökről reggel 6:40 p kor

Miért süssünk csak

Dr. OETKER-féle

sütőporral?

mert **magyar gyártmány,**
mert az egész világon közismert,
mert anyagot, időt és türelmet takarítunk,
mert a sütemény **dr. OETKER-féle** sütőporral mindig és mindenkor biztosan sikerül.

Kérjen fűszeresnél kizárólag magyar gyártmányú világot fejű **dr. OETKER-féle** sütőport és vanilincukrot.

Andrasnapi mulatozas vége. A helybéli tűzoltó zenekar alakításának zenét szolgáltatott, amert egy kis-hárdo sört kaptak. A sörözés után jökdvükkel nem bírtak és mikor hazafelé tartottak, elkezdte kurgada ködöi: keritettek döntöttek le és lecsúsz szaggattak le, amert a csendőreg feljelentette őket.

Verekedő olahcigányok. Néhány evti-zeddél előlöt-Celldömöknek két cigánya volt: Kolompár Antal és néje. Ennek a cigánypár-nak ma kb. 45—50 ivadeka van. Ezt a cigánytömeget keletnekkelnek eltartanok annak, hogy valami produktív hasznót hajtsanak a társadalomnak, ha csak az elhul-

HOER

A LEGJOBB GYERMEKÁPOLÓSZEREKKEL GONDOZZAK

Hófer

LESZÁRITJA A KÖTÉSEKET, MEGSZÜNTETI A BŐR VOROSSGÉT

A FOLYÓ

nepei, vár... ut-
leírásokban

Tár...
uj...
Agostai: ...
Del...
vidéki és t...
Almásy ...
Az első ...
mentér...
Cakty ...
Körösi ...
Lajos at ...
Stera ...
szepel...
A ...
kimo törz...
Cholnoky ...
Az első ...
Fie közé...
Leden: K...
Kanada fo...
szikimói...
Pflizenmayer ...
kői...
Szeuacot ...
földvezet...
Stein Arad...
A világhr...
sebb utja f...
Taylor: A ...
Három fia...
U; Genuat...
Minden ...
képpel...
A ...
kötésben elő...
Franklin-...
kedéséb...
Bud...

Szombathelyre induló személyvonatot tovább is jarassak, mivel nagy közlekedések fűződnek ennek a vonatnak a közlekedéséhez. A kül-delegáció sajnos nem sokat tudott keresztüli hagyni, mert a mai anyagi helyzete nem engedi meg a vonat további jaratasát, annyit mégis megígérték nekik, hogy a reggeli (korai) vonatot 23 perccel későbbben indítják Csehdömölkől, így 5:46 perckor fog indulni az eddigi reggeli 5:23 kkor indulni szokott Buda-pestről jövő személyvonat.

Prímadonánk szerkesztettek egy képeslapot. A leghíresebb magyar prímadonának legutóbb néhány órára búcsút mondtak a színházak, hogy résztvegyenek a Debrecen karácsonyi színtanács szerkesztésében. A nepszerű színházi képeslap karácsonyi száma szenzációs lesz. A sok érdekes cikkeken kívül közi Sziói Gyula »Zongorabangó», című regényét, Harsányi Zolt, Zagon István és Bekesfy László egytelvonalos színdarabját és a »Mese a filről» című érdekes riportot, amely a filmkészítés minden műhelyeit leleplezi. A Debrecen karácsonyi száma több mint száz oldal terjedelemben és pompásan a pompásabb rézkarcszerű képekkel jelenik meg. Ara 30 fillér.

Tanulmányut Konstáninápoly-Szentföld Bagdad-Egyiptomba. A Parisi Magyar Diak-egyesület Utazási Osztálya, mely a MEFHOSZ tanulmányutai rendezés és az elmúlt szezonban 23 tanulmányutat indított 1050 résztvevővel, jövő évi február hó 15 én tanulmányutat rendez Egyiptomba, Utiány Budapest, Szofia, Konstantinápoly, Ankara, Aleppo, Damaszkusz, Jeruzsalem, Kautara, Kairo, Assuan, Theba, Luxor, Kairo, Alexandria, Pyreus, Athen, Nis, Budapest. Időtartama 35 nap. A résztvevők esetleges kiváságára kirándulást rendeznek Bagdadba. Az ut mostan beszerzés alatt és kb. 1200-1400 pengőbe fog kerülni. A bagdadi kirándulás kb. 400 pengővel emelne a részvételi díjat és kilenc nappal hosszabbítana meg az ut időtartamát. Rendez továbbá tanulmányutat a tavasz folyamán Párisba, Északafrikába, Oroszországba, Konstantinápolyba és a francia Rivierára. Az erre vonatkozó prospektus a napokban hagyja el a nyomdat és az érdeklődőknek legnagyobb készséggel díjmentesen küldi meg a Parisi Magyar Diakegyesület Utazási Osztálya Budapest IX. Ferec körút 38. földszint 2. Telefon 872-74. Hivatalos órák hétköznapokon d. u. 4-6 óráig.

Öngyilkossági kísérlet. Elek Lajos nagyszónyi fatatember öngyilkossági szándékot felakasztotta magát, de időjében levágták. Azért akart megválni az élettől, mert nem volt munkája és családja éhezését, nevelő-zését nem tudta elviselni.

Milyen ajándékokat kapnak Miss Magyarország 1931. és udvarfolygyei. A Színházi Elet uj száma részletes riportban sok képpel számol be a »Zene» pályázat és a »Legszébb hang» pályázat lefolyásáról a Fővárosi Operett színházban. Ince Sándor lapjának uj száma közli a pontos listáját annak, milyen ajándékokat kapnak »Miss Magyarország 1931.» és udvarfolygyei. Erdős R. néé érdekes levele Fedák Sárihoz, Rátkay, Halmay és Denes Oszkár berlini fotografált levele, Ince Sándor cikke, Rózsahégyi Kálmán beszámolója a Beivárosi Színház újdonságáról, Zilahy Lajos érdekes nyilatkozata a newyorki »Tabornok» filmről és rengeteg cikk és kép tartkítja még az e heti számot. A két úszófenomen: Homonnay és szőke Kató házasságáról pompás képekben és érdekes cikkben számol be a Színházi Elet uj száma, amely háziművelődés darabmelléklettel, kotta, kézmunkaiv-melléklettel és gyermekajtságot is ad. A Színházi Elet egyes példányainak ára 1 pengő negyedévi előfizetési díj 10 P. Kiadóhivatal Budapest, VI. Aradi utca 8.

Az összes külföldi világlapokat lefözte. Csodálkozással olvassuk időnként, hogy a nagy külföldi lapok néha két-háromszáz oldalas lapot adnak olvasóiknak. Ezen a tereu azonban most egy magyar képeslap rekordot állított föl. Tolnai Világlapja karácsonyi számanak terjedelme a négy melléklettel együtt 970 oldal lesz. Erre még Amerikában sincs példa. A dupla terjedelmű karácsonyi számhoz egy híres német újságíró Richard Katz »Röptében a világ körül» című 400 oldalas szenzációs utleírását; Székula Jenő nagyszertű történelmi

KARÁCSONYRA képeskönyvek meséskönyvek leszállí ott árban

Képeskönyvek: darabja 60 fillér.

Tréfás képek
Baba világ
Mi van benne?
Játszva számolunk
Tessék besétálni
Mulató állatok
Első ABC
Képes számoló
Mókás képek
Apró állatok
Kócos Peti
A mi állataink stb. stb.

Meséskönyvek: diszkötésben darabja 1-20 pengő

A zöld elefánt, Öcsike levelei
Tibi csapata, Vidám Jankó
Kincses turbán
A kis ezermester
Világjáró Péter kalandjai
A zöld erszény stb. stb.

Meséskönyvek: diszkötésben darabja 2 pengő

Régi emlékek, A méhvadász
A vad hatyuk
Sári bátor ifjusága
Állatok mesélnék
Barlanghy Balambér stb. stb.

Emlékkönyvek!
Képeslap-albumok!
Karácsonyi képeslapok!
Játékáruk féláron!
Dinkgreve Mándor
papirkerek. Celldömölkön.

regényét, Balla Ignác pompás mesékgyűjtését és Tolnai Előjegyzési naptárát adja melékletül Tolnai Világlapja. Ara 1 pengő 90 fillér lesz.

Tisza Kálmán.

Politikai és publicisztikai tanulmány. 41) Irta: Vácsey Tamás.

Bocson, »az 6-i dicsőséges császárvárosban, mely magasra nyuló Szent István toronyával maga egy darab világtörténelem» volt, a birodalmi eszme az 1867. december 21-i osztrák törvény megjelenése óta kodifikálva viragzott.

A magyarok elutasították ugyanis 1867-ben kikötött azt, hogy Ausztria olyan törvényeket alkosson, melyek világosan elismerik, hogy Magyarország nem része az osztrák császárságnak. Magyarországot csak a magyar királyi tisztaság a közös ügyek kérdését, ami azonban már nem aitt módjában történni, hogy azok Ausztriával és az oszázárral is tisztázva legyenek. Ennek az oka egyrészt abban rejlett, hogy hazának igen sürgős szüksége volt a gyakorlati eredményre s Deak »ennek kedvéért» meőlözni kényszerült az ilyen elhatározásokat tisztázását, — másrészt pedig az: hogy amint a magyarok nem fogadták el semmit, amit Deak a magyar közjogból nem tudott deduktíve nekik levezetni, ugy az osztrákok sem fogadták el semmit, ami nagyhatalmi tradícióikkal ellenkezett és így kezelték meg. mentem, belőle annyit, amennyit megmenthető volt. Így történt azian, hogy törvényekben legalább a látszatot akarták fenntartani annak, hogy Magyarország része az osztrák császárságnak — ami sikerült is nekik — Ferenc József egyaránt szentesítette a két egymásnak ellentmondó törvényt, azt — tudván, hogy egyik államát sem foszthatja meg illuziótól, mert különben versengőök felemészlené erejüket, másrészt: mert a gyakorlatban meglett egymással az a két különböző törvény hiszen különböző az a gyakorlatban, hogy mikép devivaljak ezek az államok szuverenitásukat, azian meg a király el volt határozva helyt adni az osztrák felfogás rovására minden magyar kívánságnak, — a szolgálati nyelvet kivéve.

Az 1867. december 21 iki osztrák törvény egészen határozottan megjelöli, hogy az osztrák császárságot az Ó Felsége uralkodása alatt álló összes országok alkotják és a császárságnak keretében a magyar korona országai 1867. évban a részükre tett engedelmük következtében csak kölönös közjogi önállóságot élveznek, de azáltal, hogy belső ügyekben államhatáratat gyakorlatonk s hogy ezekben az ügyekben a közös uralkodó nem mint császár, hanem mint magyar király gyakorol fejedelmi hatalmat, nem szólnék meg az osztrák császársághoz tartozni, mert közös ügyekben a közös uralkodó, mint császár gyakorolja a fohatalmat. A magyar dualisztikus felfogást ez a nézet »reichslegende Praxis»-nak hívta, mert a mi 1867. évi törvényünk az ország teljes függetlenségének alapján álló 1848. évi törvényekből indult ki és nem a lenálló tényleges állapotból, amely szerint hazánk a kiegyezésig a »császár abszolút hatalmaval kormányoztatott. Az 1867. december 21 iki osztrák törvény ellenben nem a közös ügyek miatt korlátozta az alkotmányos Ausztria csekélyes szabadságát, hanem Magyarország külön ügyének az elismeréséből hozza létre a dualizmust. Az osztrákok így az osztrák magyar monarchia alkotmányáról, annak két törvényhozásáról beszéltek és amint a német nyelv volt 1867. előtt az osztrák külügyi és hadügyi organumok nyelve és a kétélfülsős volt a császárság címere s a sarga fekete annak színe, akként maradt 1867. után is a közös szverek nyelve a német és a romai német császárság színe és címere a közös intézmények jelvénye, valamint a »csász. kir.» jelző is azért maradt használatban továbbra is. Az osztrák felfogásból következett az is, hogy az örökös tartományokat sem hívták sohasem Ausztriának, nemcsak az osztrák, hanem még a magyar törvényekben sem, pedig ennek nem lett volna akadalya, mert »Ausztria», mint a birodalmat összefoglaló egységnek a címe, már az 1868. november 14-én kelt legújabb rende-

1) Rudolf trónörökös írta ezt. Az osztrák monarchia irában és külsőben is a közös nyelv.

EZ NEM ÁM!

KOSZT DOLF
kötött, ...
győződjön ...
Nagy kar ...
Mélyen ...

llettel megszűnt, hogy helyet adjon az Ausztria-Magyarország, illetve az osztrák-magyar monarchia elnevezésnek, mégis az előbbi kelt osztrák törvény erősebbnek tartott! Becsben a legfelsőbb rendeletnél, mert annak a terminológiája: a »birodalmi tanácsban képviselt kiralságok és tartományok« elnevezés megfelelt a célnak, elhomályosította azok egységének külön állami jellegét.

A magyar kiegyezési törvény éppen úgy mint az osztrák, értelmetlenül hagyta a királyi haduri jogkörét. Deak azt tartotta, hogy amely jogot a király a haduri jogkörből a magyar parlamentre ruházott volna át, ugyan annyit kellett volna reáruháznia a többiek idegen és irántuk rosszindulatú osztrák parlamentre is, ami sokkal határozottabb lett volna annak, mintha a katonai hatalom az ő kezében marad, aki ex officio ügyel a mi érdekeinkre is. Ezért a legfőbb haduri jogkörök Deák csak alkotmányos ellenőrzés alá helyezte, de nem kívánta azt eltörölni, sőt még korlátozni sem. Ha megkívánta volna azt kötni, akkor a törvényhozás olyan korlátozással vette volna körül, mint amilyenrel a hadvédelmi haduri jogkör körülvette. Ott a törvény megállapította a magyar szolgálati, nyelvet és a magyar jellegét és ehhez a legfőbb hadurak is alkalmazkodni kellett, míg a hadsergeant a kiegyezés alkottól ezt sohasem követelték a haduri jogokat nem érintették.) A király annak a problémának a megoldását bízta Deákra, hogy a birodalom alkotmányos megosztását egyeztetve össze a birodalom nemzetközi biztonságával és az ő legfőbb haduri jogkörével. Deák a probléma megoldását elvárta a s ezért elismert bizonyos ténybeli körülményeket. A birodalom katonai hatalom volt, melyet csak fegyverrel lehetett fenntartani s melyet a dinasztának fegyveresen kellett megvédeni, még saját birtokállománya ellenében is. Így alvált a helyzet — világosan következett belőle, hogy az uralkodó a költ és hadügyet nem adhatta ki a kezéből, nem szolgáltatathatta ki azt a népiakat, vagy a pártok szeszélyének, melyek egymással való versengésben a szövazatok megszerzésére irányuló tevékenységükben szolgálva lesznek a nép oszlopnak és az intézményeket a változó népakarat befolyásának vetik alá, a helyeit, hogy azok megerősödését és fejlődését biztosítsák. Mi történik ugyanis, ha az egyik országgyűlés megzavazza a háborút, vagy a békát és a másik nem, vagy mi történik, hogyha a hadügyi kérdéseket a parlamentek kormánybuktató korteszűközők stílyesztik le? A kiegyezés érdeme éppen abban állott, hogy ezt elkerülte és abban, hogy az államok védelmi intézményeit kizárólag a célszerűség nagy érdekei szerint rendezte be. Deák jól tudta, hogy a v-delem határosságától függött fennmaradásunk biztonsága és jól tudta azt is, hogy ez a határosság a szervezet célszerűségétől volt függővé téve. Ezért hagyta meg értelmetlenül a hadserg egységet és bár a »magyar hadsereg« kifejezést belevette a törvény szövegébe, de azt mondotta róla 1868. augusztus 3-iki beszédében, hogy az 1848-iki törvények említik ugyan e szót: magyar hadsereg, »de arról, mint önálló, fogatlan külön hadserogról sehol nem rendelkeznek. S hivatalozom a t. Haz tagjaira, — így folytatta — hogy ilyen önálló, független külön magyar hadsereg 1848-ban is csak akkor jött tetteleg létre, mikor seregeink nem a sauctio pragmatika értelmében öfelségs seregeivel együtt, hanem ellenük küzdöttek.

Mind ezek ellenére a mi kiegyezési törvényünk mégsem a tényleges állapotból indult ki, mint az osztrák, hanem a magyar állam függetlenségének gondolatából. Ezt a gondolatot nem zavarta meg egészen addig semmi, míg az obstrukció rákénye ki nem kezdte a magyar képviselőház tárgyalásait. Mikor azonban megtörtént az a furcsaság, hogy a Reichsrat elfogadta azokat a katonai törvényjavaslatokat, amelyeket nálunk a gróf Khuen-Hedervary Károly indítványára az obstrukció miatt le kellett vonni a napirendről és a letszamemelést így csak Ausztria szavazta meg, Magyarország ellenben nem, holott a hadserg egységes és közös volt, akkor Ferenc Ferdinánd és pártja egészen érthetően azt állapította meg, hogy a harmadik egységet:

1) Gróf Andrássy Gyula i. m.

Négy szó! Négy szó! Négy szó!

DISKAY

MEGŐRÖKIT SZÉPIT. FIATALIT.

Vesse jól emlékeztelése e négy szót és Budapesten el ne feledje fölkeresni e kozkedvelt mester műtermeit, hol a

**legjobb anyagot
legművészebb kivitelű
legmérsékeltébb árakat**

kapja s hol **FÉNYKÉPNAGYÍTÁSAIT** posta útján beküldött képek után is gyorsan és élethűen elkészítik.

M Ű T E R M E K :

VII. Rakóczi-ut 74. sz.

Magyar Divatcsarnok házában
Telefon József 35—89.

II. Zeigmond-u. 36. sz.

Lakács fürdővel szemben
Telefon Automata 517—40.

E lap előfizetői 25% kedvezményben részesülnek. Ezért e szelvényt **vágja ki** és rendeléseikhez mellékelje.

a monarchiát az önálló két államfőből mégis csak meg kellett volna alkotni a magyar közjogban is, mert a birodalom biztonsága szempontjából teljesen tarthatatlan az az ingatag alap, amelybe a magyar képviselőház tehetetlensége a hadsereget juttatta. Az 1867. XII. tc. 11. §-ában lefektetett haduri jogkör, mely felett nem döntött a parlament, fenntartotta a vezérlet, vezénylet és belszervezet terén az intézkedések biztonságát, a hadsereg létszámának és szükségleteinek kérdése ellenben, mely felett a parlamentek döntöttek. Magyarországon zatonyra futott. Ekkor becsatolták ki a chlopyi hadparancsot. Amíg a nemzet dalája öröködt a haza bölcsének nagyszerű gondolatára fölött, addig a legfőbb Hadur a 48-as honvédeknek adta a konzervatív ajánlatot, azok öszvegyéről és arvaival gondolkodott, felalított a magyar királyi honvédséget, kinevezte oda tisztjévé azokat, kik egykor el-ne kardot rantottak, most pedig, hogy az »organikus erők« kezdtek működésbe jönni, ös-zbirodalmi izt hadparancsot becsatolt ki. Késztelen tehát, hogy a mi közjogi álláspontunk tarthatatlanságának hitet az obstrukció kellett élethe, annak felállítását előttségben és szilárdan azt leon a magyar közjogi fellogas a hadsereg kérdésében minden osztrák törvény ellenére is. Szerencsére Ferenc József a chlopyi hadparancs kiadását után sem feledkezett meg arról, hogy az életben mindennek a haladás a célja és hogy ez nem hagyható figyelmen kívül főleg olyan időkből, amidőn a nemzetek élte tanulmányokat szorgaltatott arra, hogy vezetőiknek mit nem szabad ignorálni.

Ott, ahol környezetének az osztrák kiegyezési törvényen alapuló észjárása nem látott mást, mint garabonciás diakt, vagy gonosz szellemet ugyanott a király komoly meggyűléssel nemcsak a magyar törvényt akarta fenntartani, hanem azt is megállapította, hogy a nemzeti önézet, a nemzeti fejlődés és a nemzeti haladás jogos törvényeinek megnyitvauiasai jelentkeznek.

(Folyt. köv.)

Eladó ház.

Cellödömökön, az Árpád-ucca 20. szám alatti ház két egyszobás lakással és a szükséges mellékhelyiségekkel azonnal eladó. Vevők e lap szerkesztőségében érdeklődhetnek.

A Gyár-utcában egy lakás

2 és fél hold gyümölcsös kerttel együtt 1931. január 1-ére kiadó Röh Pál v. pénztárosnál.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jó rokonok, ismerősök, akik felejthetetlen drága jó férjem

Polgár József
nyug. korlát bíró

temetésén megjelentek, ravatalára koszorút vagy csokrot helyeztek, nagy bánatomban vigasztaltak, fogadják bánatos szívem hálas köszönetét.

Özv. Polgár Józsefné

A legszebb karácsonyi ajándékot nálam szerezheti be, ahol

Rádiók.

**Grammaphonok,
Csillárok,
Vasalók**

leszállított árban 6—12—18

havi részletre kaphatók

Koczor Dániel

rádió és villamos-ági szaküzlete

Cellödömök, Pö-tér. Telefon 30.

**Kisebb-nagyobb
HÁZHELYEK**
eladók.

Cim a kiadóhivatalban.

4 szobas lakásból álló

h á z

nagy pincével és mellékhelyiségekkel 1931. május elsejére bérbe adó.

A ház esetleg el is adó.

Cim a kiadóhivatalban.